

Nr. 02 | februari 2014 |
36ste jaargang |
verschijnt niet in augustus |
P 408.654

‘In goed overleg’

Verenigde Protestantse
Kerk in België
vpkb.be

Inhoud

Schriftwerk / Woord van de voorzitter

Ds. Jan van den Berg: Het belang van goede menselijke relaties	blz. 3
Ds. Steven Fuite: Naar God vragen	blz. 4

In het vizier: 'In goed overleg'

Ds. Ernst Veen: Aan het woord of aan de bal	blz. 5
Ds. Petra Schipper: Netwerk of kluwen	blz. 6
Karin Versele: <i>Er zijn</i> als gelovig mens	blz. 8

Coördinatie Kerk en Wereld

Ds. Marc Loos: Nelson Rolihlahla Mandela	blz. 9
Studiefonds <i>Ik help een kind</i>	blz. 10

Coördinatie Bezinning en Dialoog

Prof. dr. Peter Jansen: De dienst van de kerk aan het Joodse volk	blz. 11
Fairsterk je kerk	blz. 12

Oecumene

Rob van Drimmelen: Seksualiteit verdeelt oecumene	blz. 13
---	---------

Van hier en daar

80ste verjaardag Huub Oosterhuis	blz. 14
Aankondigingen	
KAP-kamp	blz. 15
Motief / Kompaskampleiders	blz. 16

Nieuw Liedboek

ds. Hans Neels: Op het vinkentouw	blz. 18
-----------------------------------	---------

Boekbespreking

God bewijzen	blz. 19
--------------	---------

Advertentie

Protestantse kerk leper zoekt predikant	blz. 20
---	---------

Uit de redactie

Als we een voorkeur zouden mogen uitspreken voor *vals spelen* of *fair play*, dan zou een ruime meerderheid kiezen voor het laatste. Toch loopt het in de praktijk vaak anders. Want wie is níét ooit geblesseerd geraakt of heeft zelf iemand getackeld? Op het veld, maar ook in de kerk worden soms rake klappen uitgedeeld.

Hoewel er misschien veel overeenkomsten zijn tussen een voetbalwedstrijd en de kerk, is er toch een belangrijk verschil. Bij het voetbal zijn er twee partijen met volstrekt tegenstrijdige belangen. In de kerk ligt dat anders. Daar gaat het er niet om elkaar te verslaan, maar hebben we één gemeenschappelijk doel: het liefhebben van God en je medemens.

In deze aflevering van Kerkmozaïek wordt ingezoomd op de vergadercultuur in de VPKB. Het blijkt niet altijd zo gemakkelijk om in een goede sfeer met elkaar rond de tafel te zitten. Maar ook in de manier waarop we samen vormgeven aan de kerk is het essentieel ons gemeenschappelijke doel niet uit het oog te verliezen.

Namens de redactie,
Annet Sinnema - Buurman

Het belang van goede menselijke relaties

Schrijf daar maar eens wat over, vroeg de redactie van Kerkmozaïek.

Nu, in de Bijbel gaat het doorgaans over verstoorde menselijke relaties. Je kunt Genesis niet opslaan of het gaat tussen de broers Kaïn en Abel al goed mis. En had hun vader Adam niet laten doorschemeren dat het niet zijn schuld was dat hij gegeten had van de vruchten van de boom in het midden van de tuin: 'de vrouw die u hebt gemaakt'!

De bloedwraakgedachte komt voor in de mond van God in Genesis 4 met betrekking tot Kaïn: 'als iemand jou doodt, zal dat zevenmaal aan hem worden gewroken'. Leuk is anders. En zo zou ik de hele Bijbel kunnen doorfietsen. De Bijbelse verhalen spiegelen doorgaans de verstoorde relaties die de mensheid eigen is.

En toch vinden we ook allerlei pogingen om daar wat aan te doen. De hele wetgeving is gericht op het herstel van verbroken relaties, soms met een fikse strafdreiging achter de hand. De profeten uiten vaak onverholen kritiek op het volk en zijn machthebbers. De samenvatting daarvan vinden we bij de profeet Micha hoofdstuk 8:6

*Er is jou, mens, gezegd wat goed is,
je weet wat de HEER van je wil:
niets anders dan recht te doen, trouw te betrachten
en nederig de weg te gaan van je God.*

Recht, trouw en nederigheid, daar zullen we de handen aan vol hebben. In de drieslag van die formule steekt een hele boterham voor goede menselijke relaties. Wie daar niet genoeg aan heeft, kan in het Nieuwe Testament allerlei raadgevingen vinden inzake de relaties van mens tot mens.

Ik sla gemakshalve de ieder van de lezers bekende ethische voorschriften uit de Bergrede over en begeef mij naar de door Martin Luther zo treffend genaamde *Haustafeln*, voorschriften inzake de relaties binnen de familie. Daarbij moet je het begrip familie ruim opvatten: man, vrouw, kinderen en slaven. Een drietal teksten spreekt daar uitgebreid over: Efeziërs 5:21-6:9; Kolossenzen 3:18-4:1; 1 Petrus 2:18-3:9. Lees ze maar eens na en de schrik slaat je om het hart. Want met die teksten is slavernij tot in onze tijd verdedigd en hebben feministen brandstof tot hun strijd gevonden. Van die

als goed bedoelde teksten van Paulus en Petrus krijgen we gegarandeerd verstoorde relaties!

Met andere woorden, we lezen de Bijbel niet meer als fundamentalisten. Maar er zijn nog hele volksstammen te vinden binnen het veelkleurige Christendom, waar dat geen gesneden koek is.

We zullen ons dienen te realiseren dat de ethische regelgeving die we in de Bijbel tegenkomen, niet klakkeloos na te volgen is in onze cultuur. Dat is één van de vele vruchten van het denken van de Verlichting. Alle goed bedoelde pogingen om de ethiek van het Nieuwe Testament in onze tijd na te bootsen, zullen vroeg of laat op onoplosbare problemen stuiten.

Zijn we daarmee tot het heidendom vervallen? Welnee, elke generatie heeft zich opnieuw moeten verantwoorden over het wel en wee van de ethische regels. Dat was in de Bijbelse wereld niet anders als nu. Het zal ons energie kosten om daar goed mee om te gaan.

Zorgvuldigheid in de omgang met menselijke relaties blijft een belangrijk punt op de kerkelijke agenda. Met de afgelopen synodergadering in gedachten blijkt dat zeer actueel te zijn. Maar wat voor de kerk geldt, is a fortiori van toepassing op ons bestaan in de wereld. Het ga U goed!

Ds. Jan VAN DEN BERG,
predikant te Brasschaat.

Naar God vragen

Wederzijds vertrouwen

In het bijbelboek Job zijn er twee rechtszaken aan de gang, één op aarde, één in de hemel.

In de eerste zit de zwaar door rampspoed getroffen Job als de minste van de broeders tussen zijn vrienden en - zo menen zij - op het beklagdenbankje. De toon van de gesprekken verhardt. Job houdt zijn onschuld staande en stelt - tegen het beter weten van de vrienden in - de vraag naar het waarom. Een vraag die niet zozeer in sterkte alswel kwalitatief groeit en wordt omgebogen in *'Wíé, o God, bent U eigenlijk?'*

Maar er zijn twee rechtszaken, op aarde én in de hemel. De laatste draagt het karakter van een weddenschap rond de stelling: *'Zonder loon geen vroomheid'*. Het boek Job is een boek over wederzijds vertrouwen. Het gaat over een God die zo vertrouwt op mensen dat Hij weigert te geloven, dat mensen Hem *dienen* om wat dat mogelijk zou opleveren, wat in strikte zin het einde van alle godsdienst zou betekenen. God gelooft dat ze er zijn, grondeloos gelovende mensen. Hij zoekt in Job geen handelaar die met koopwaar - een redelijk netjes leven met een gebedje op z'n tijd - wenst te betalen, maar een vriend.

Tegelijkertijd en in een dramatische parallel is Job op zoek naar een God die meer is dan *De Belonende-en-Straffende* van zijn vrienden, maar die betrokkenheid is en liefde, een vriend.

Job en God lijken toch zo op elkaar! De kracht van het verhaal is dat God zich nú niet als zodanig kan tonen. Job móét moederziel alleen zijn. Anders dan de vrienden gelooft God volop in Job, maar dat kan en mag Job niet weten. De ene rechtszaak staat of valt met de andere. En juist doordat de eenzame Job in de ene rechtszaal - de vuilnisbelt van z'n leven - antwoord blijft eisen, wordt hij in de andere een levend antwoord op de vraag: *'Is het om niet dat Job God dient?'* Jazeker, het is niet om rijkdom en voorspoed, niet om een hemel, ook niet om een hemel op aarde. Het is om God!

Halfweg het boek en vanuit zijn radeloze en zovaak vergeefs geuite verlangen om met God te spreken, daagt Job God uit: *'Zijn mijn vrienden soms mijn voorspraak? Nee,*

in tranen zien mijn ogen op naar God. Laat Hij oordelen tussen mens en God, zoals tussen een mens en zijn gelijke.' (16, 20b-21). Job beroept zich op God tégen God. Job roept God op als beklagde en als aanklager, als rechter en als advocaat.

Voor de vrienden is God openbaar bezit. Voor Job is God de Verborgene. Dat verklaart niets, de vragen nemen toe, maar daarin klopt een hart. Naarmate wij meer mens worden, zullen wij meer vraag worden, hongerend naar vrede, dorstend naar gerechtigheid. Het meest menselijke is dat wij één vraag worden naar God. Naarmate we meer vraag worden, worden we meer mens en dus vriend.

Hoe frappant: Jobs vrienden zijn werkelijk vrienden zolang ze zichzelf in schrijnende stilte laten raken door zijn verdriet en rouw, van binnenuit met hem meehuilen en meevragen. Zodra ze hun mond open doen om uit te leggen hoe het nu precies zit met God en wereld, is de arme Job ook nog zijn vrienden kwijt.

Ds. Steven H. FUIITE,
voorzitter synodale raad.

Aan het woord of aan de bal?

We leren het al vroeg: praten. Eén van de in het oor springende typische en ongeëvenaarde kenmerken van het wezen mens is zijn taal: een communicatiemiddel dat zijn weerga in de wereld van levende wezens niet kent. En zo praat een mens wat af in zijn leven. Soms lijkt het daarbij of praten *alles* is, maar voor praten is ook luisteren nodig. Zonder luisteren zou praten slechts luchtverplaatsing zijn. Maar wie kent ze niet of ziet ze 's morgens in de badkamerspiegel: de mensen die meer praten dan luisteren. Die goed van de tongriem gesneden zijn en dus gemakkelijk het woord *nemen* en ja, het daarom ook dikwijls gemakkelijker *krijgen*. Of die, wanneer hun praten een reactie dreigt uit te lokken hun stem letterlijk verheffen om *aan het woord* te kunnen blijven. Zo ongeveer zoals een dribbelaar met de bal aan zijn voeten zijn tegenstanders van zich afschudt om *aan de bal* te kunnen blijven. Nu, als zo'n voetballer dat te lang volhoudt, wordt hij beschouwd als een haantje (of hennetje) met een te groot of te solistisch ego. Daarom zijn er spelregels die dat ego intomen: *niet solistisch zijn*, *letten op anderen*, kortom: *combinatiespel spelen*. Het woord zegt het al: het gaat om *combineren*, om samen-spel. Je staat immers niet alleen, als geïsoleerd individu, in het speelveld, maar samen met anderen.

Spelregels voor vergaderingen

Zo is het ook, om een zijstraat te noemen, op vergaderingen in de kerk. Het woord zegt het al: daar zit je *vergaderd*, kortom: samen. En ook al is de kerk geen voetbalclub, mensen blijven mensen, dus ook daar zijn *dribbelaars*, woordvoerders die het woord als een bal aan hun voeten laten kleven. En ook daar zijn dus *spelregels* nodig, want ook daar, in kerkelijke vergaderingen, gaat het om *samenspel*. Om ego's, (individuen) die niet-temin in vergadering bijeen zitten en een gezamenlijk doel nastreven. Sterker: in de kerk gaat het, naar haar aard en naar haar credo (God en de naaste liefhebben) eens te meer om *samen* en zijn dus ook eens temeer *spelregels* (noem het: christelijk omgaan met elkaar) nodig om dat *samen* te bewerken.

Bijvoorbeeld:

- elkaar wederzijds laten uitspreken, spreek- en luister-ruimte scheppen;
- niet in de val trappen dat, als iemand iets minder wel-bespraakt is, deze ook (bijna als vanzelfsprekend) minder gespreksruimte geven;
- als iemand zijn woorden *zoekt*, hem/haar niet zomaar ongeduldig afkappen;

- erop letten dat je *ego* je niet in de weg zit om anderen het woord te geven;
- de zindelijkheid opbrengen om een soort *permanente evaluatie* toe te passen op hoe de communicatie toe-gaat in vergaderingen;
- niet uitgaan van de *natuurlijke* orde: als je aan het woord wil komen,

moet je je ellebogen gebruiken, maar van de *medemenselijke* orde: erop letten dat ieder ruimte en tijd krijgt voor zijn of haar inbreng.

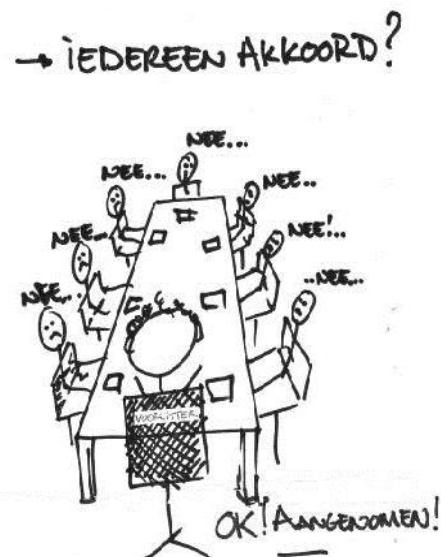
• Kortom: geen (al of niet verborgen) hanen- of hennen-gevecht tussen ego's, geen survival of the fittest, maar simpelweg de *medemenselijkheid* (of noem het *naastens-liefde*) opbrengen om tijd en ruimte te geven, ook tegen je eigen *natuurlijke* neiging in om haantje/hennetje de voorste te zijn of om het beter te willen weten...

Nooit iets te vertellen aan tafel

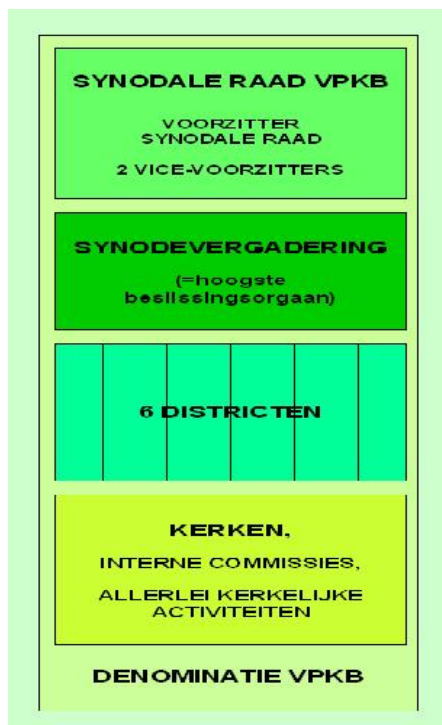
Tot slot een veelbetekenend en voor zichzelf sprekend citaat uit een boekje van de bekende Leuvense kinderen jeugdpsychiater Peter Adriaenssens, getiteld *Praten* (Lannoo, 2008): "Iedereen heeft natuurlijk iets te vertellen aan tafel en iedereen vindt het zijne belangrijk. Kinderen onderbreken elkaar daardoor makkelijk. (Sommige volwassenen doen dat nog steeds; zij moeten zichzelf leren intomen...). Dat is niet prettig, want daardoor krijgen de kinderen die verbaal het vaardigst zijn, steeds de aandacht. Ouders moeten erover waken dat iedereen aan bod komt, ook wie zegt niets te zeggen te hebben: het is goed dat ook dat kind de kans krijgt. Sommige kinderen maken pas echt gebruik van de mogelijkheid iets te vertellen, als ze vaststellen dat hun daartoe sys-

tematisch de mogelijkheid geboden wordt. Vooral voor kinderen die *nooit iets vertellen aan tafel*, moet deze aandacht er zijn."

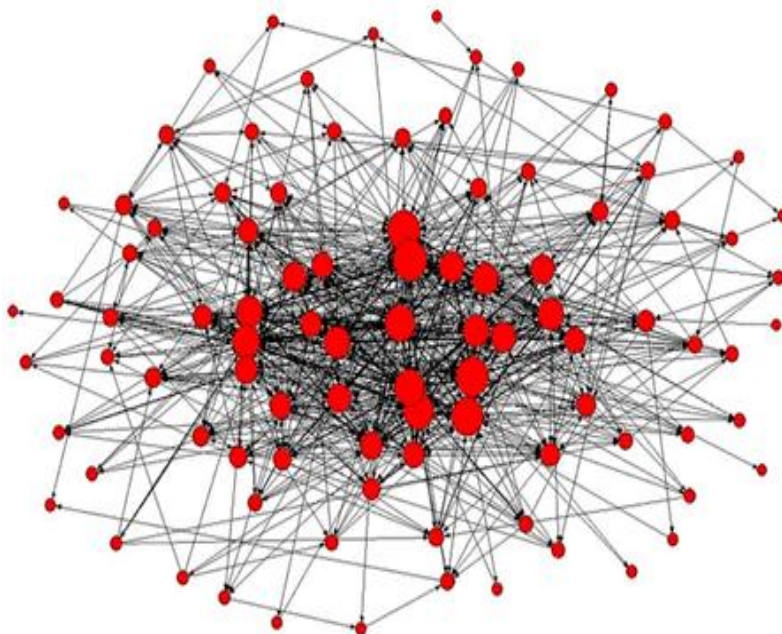
ds. Ernst VEEN,
predikant te Leuven.

Netwerk of kluwen

Figuur 1

Figuur 2

Relaties die alle lezers van Kerkmozaïek in enige mate delen, zijn die binnen het landelijk kerkverband VPKB. Laten we het daar eens over hebben. Want of je je nu terugtrekt op je plaatselijke eilandje of zowat in de keuken van de organisatie (want van *top* spreken wij protestanten niet) wóónt of je nu sporadisch kerkganger dan wel synodevoorzitter bent of wat dan ook, er lopen lijnen tussen ons, al is het maar via dit tijdschrift. Maar het zijn er vast meer. We hebben in ons kleine netwerk heel veel met elkaar te maken, in allerlei verbanden, rollen en verhoudingen. We komen elkaar gemakkelijk tegen en nog gemakkelijker doen we van alles aan elkaar op. Als je je maar enigszins betrokken toont bij de kerk, heb je ooit wel ervaringen met anderen opgedaan die je bijblijven, zowel deugddoend als pijnlijk, zowel inspirerend als ontmoedigend, zowel opbouwend als kwetsend. Als onze synodevoorzitter droomt van *een warme kerk die mensen verzorgt en bij elkaar houdt*, wat is ervoor nodig om ons daarin te kunnen herkennen?

Netwerk

Het is een ingewikkeld systeem, dat kerkverband van ons. Sociologen brengen relatiesystemen graag in kaart. Daar zijn verschillende methodes voor. De meeste organisaties houden het bij de eerste: die van het organigram. Figuur 1 is een fragmentje van een afbeelding op de VPKB-

website. Dat is hoe we onszelf indelen. Een organigram houdt de organisatie overzichtelijk en de rollen duidelijk. Die organisatie vertegenwoordigt een netwerk, dat inderdaad mensen bij elkaar houdt. *Voor geloven heb ik de kerk niet nodig*, zeggen veel mensen, maar je kunt er ook voor kiezen om, in mindere of meerdere mate, wél bij een verband te horen dat als een vangnet voor je individuele geloof en twijfels kan fungeren en jij samen met anderen ook weer voor anderen. Geloven hoeft je niet alleen te doen, het is al moeilijk genoeg zo. Zo'n netwerk kan dus helpend zijn als vangnet. Maar een netwerk is organisch en voortdurend in beweging, omdat het uit mensen bestaat. Mensen hebben meerdere functies en verbanden, lijnen lopen voortdurend door elkaar. Zo kunnen de mazen van dat net verstikkend klein worden of juist serieus beginnen lubberen. Er kunnen knopen en klitten in geraken van conflicten en rolverwachtingen waar je kop noch staart meer aan ziet en anderszids weer losse eindjes die uit het blikveld verdwijnen, tenminste van wie in het midden rondhangt.

Kluwen

We moeten eerlijk zijn: de VPKB is naast netwerk ook kluwen (figuur 2). In onze vele reglementair-gestructureerde vergaderingen lopen groepsdynamieken onder tafel door. Naast formele moderators staan informele

leiderfiguren op, terwijl de stillen in den lande misschien evenveel waarmaken van datgene waartoe het evangelie ons roept.

Vangnet

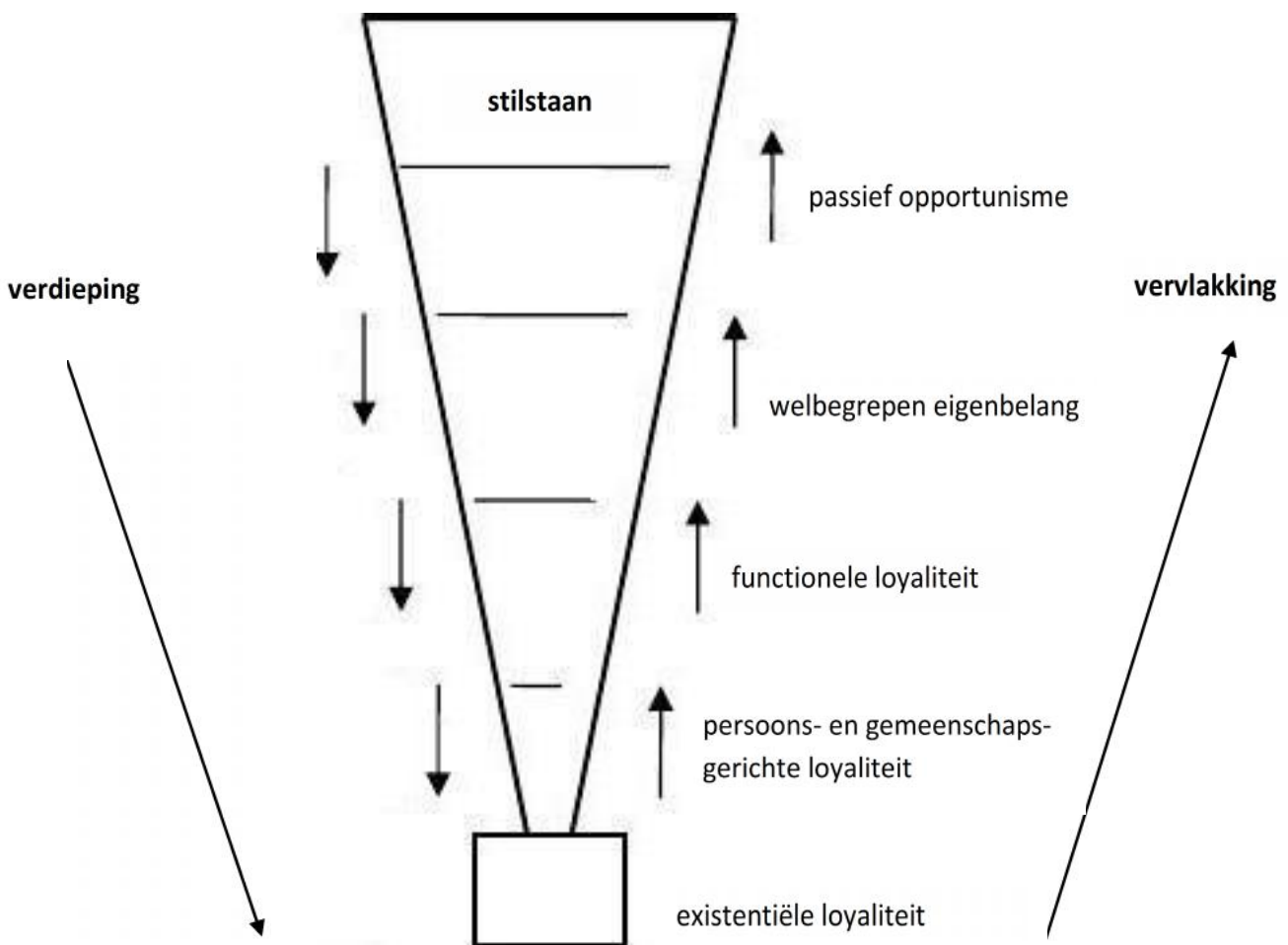
De kerk van Jezus Christus valt niet samen met de structuren noch met de sym- of antipathieën die wij koesteren. Maar doordat we elkaar vooral tijdens vergaderingen meemaken, verliezen we het menselijke aspect nogal eens uit het oog en missen we een gevoel van verbondenheid. We zien alleen petten. Dit versterkt het vormen van rangorde en het zoeken van morele status. Veel gedrag in vergaderingen is daaruit te verklaren. Dat weten we wel en daarom doen we pogingen om dit

te doorbreken door meta-communicatie (praten over *inhoudelijke onderwerpen*) en informele ontmoetingen te organiseren. Organiseren is opnieuw een verlegenheidsoplossing.

Ik vermoed dat om van kluwen weer vangnet te worden, we de grote Visser moeten durven volgen – die zijn stem niet verhief, maar kwam om te dienen, wiens gezag anders was dan dat der schriftgeleerden en die het Koninkrijk van God als enige doel voor ogen had.

Ds. Petra SCHIPPER,
predikant te Boechout.

(Figuur 3, naar figuur "Ontwikkelingsniveaus in de kwaliteit van verbinding", uit: Dr. S. Prins, *Handboek Effectief Opleiden*, p. 194.)

Er zijn als gelovig mens

godsdienstles

Een les (protestantse) godsdienst kan niet vergeleken worden met een les taal of wiskunde. Aangezien godsdienstleerkrachten meestal maar een paar leerlingen per klas hebben, moet er tijd zijn voor gesprek. Leerlingen willen vertellen wat ze in het weekend gedaan hebben, wat hen dwars zit of juist heel blij maakt. Ik vind het erg belangrijk dat de leerlingen daarvoor de gelegenheid krijgen. Een leerkracht (protestantse) godsdienst is vaak een soort vertrouwenspersoon. Het is dan ook van groot belang, goed te luisteren naar de kinderen. Uiteraard moet je soms wel eens hun enthousiasme intomen. Er moet tenslotte ook nog gewerkt worden.

Bemiddelaars in conflicten

Maar vaak worden we bemiddelaars in conflicten van leerlingen met andere leerlingen, met leerkrachten of met familieleden. Zo vertelde een leerling me niet zo lang geleden dat een toezichter op school *niet lief* met haar was. Hij had haar pijn gedaan door hard in haar arm te knijpen en had gezegd dat haar mama een slechte mama was. Zo'n mededeling kan en mag je niet negeren. Eerst heb ik met de leerling gesproken. Vooral het feit dat de toezichter gezegd had dat ze een slechte mama had, zat haar erg dwars. Daarna heb ik natuurlijk ook de directie op de hoogte gebracht. Luisteren naar leerlingen, horen wat soms niet rechtstreeks gezegd wordt, is volgens mij een belangrijk aspect van ons werk.

Persoonlijke begeleiding

Maar... je moet de leerlingen ook goed kennen of kunnen inschatten. Sommigen nemen wel eens een loopje met de waarheid. Zo herinner ik mij dat een leerling mij vertelde dat zijn ouders overleden waren. Toen ik navraag deed bij de klasleerkracht, bleek daar niets van waar te zijn. Sommigen kinderen hebben een *vreemde* manier van aandacht zoeken, van fantaseren...

Twee schooljaren geleden nam ik eind juni afscheid van een leerlinge in het zesde leerjaar, de dochter van mijn collega katholieke godsdienst. Je kunt niet zeggen dat het echt een probleemkind was, maar het was in ieder geval een kind dat nood had aan persoonlijk contact en aan een persoonlijke begeleiding. Daarom had mijn collega haar ook bij mij ingeschreven en niet in de grotere klas van katholieke godsdienst.

Het gebeurt ook meer en meer dat ik de tijd neem om leerlingen te helpen met specifieke leerproblemen aangezien er veel sneller gewerkt kan worden met een paar kinderen dan met een volle klas. Ik vind dat we ook die kans moeten benutten om naast onze leerstof, in de mate van het mogelijke, de leerlingen op andere vlakken te helpen. Die bijzondere plaats die een leerkracht godsdienst vaak heeft in de relatie tot leerlingen is een relatie die we, mijns inziens, moeten koesteren. *Er zijn* in de eerste plaats als mens maar uiteraard ook als *gelovig* mens is van onschatbare waarde.

Versje

Tot slot geef ik graag volgend versje, dat één van mijn directies voorlas op onze nieuwjaarsreceptie, mee aan alle collega's:

Wij hebben een wens voor iedereen:

Een gelukkig nieuw jaar met leuke kinderen om je heen.

Kinderen die van je houden om wie je bent,

Kinderen in wie je een stukje van jezelf herkent.

Laat merken dat je om hen geeft,

Dat je samen met hen iets moois beleeft

Dan wordt 2014 pas een feest.

Karin VERSELE,
leerkracht PEGO in Vilvoorde, Machelen
en Ukkel

Hulde aan president Nelson Rolihlahla Mandela

1918-2013

Van onze zusterkerk, de Uniting Reformed Church in Southern Africa (URCSA), kregen we een huldebetuiging van 3 bladzijden aan het adres van president Mandela opgestuurd, om hem waardig te gedenken. Gedenken is een sterke manier om bij het rouwen wonden en pijnlijk verlies te kunnen helen. Wij gedenken Mandela als een groot leider en dienaar. We nemen graag een aantal treffende passages over en voegen daar nog enkele gedachten aan toe.

Opvallend is dat in deze hulde van URCSA, Mandela overal met zijn Xhosa-naam genoemd wordt: *Rolihlahla*. Die naam betekent *takkenbreker*, in het Engels *troublemaker*. Door heel zijn leven heen deed hij deze naam gestand. Zijn Engelse schooljuffrouw moest van deze naam niet weten – onuitspreekbaar? – en veranderde die in *Nelson*. Zo ging dat met duizenden jongetjes. Hij was een man die zijn volk nederig gediend heeft. Toen hij na 27 jaar gevangenis uit de gevangenis kwam, verklaarde hij in zijn eerste speech in Kaapstad: *I stand before you not as a prophet, but as a humble servant of you, the people.*

Geen wraak

In de gevangenis heeft hij zich nooit door bitterheid en wrok laten leiden. Hij heeft zijn eigen blanke Methodistische gevangenispredikant *bekeerd* van zijn vooroordelen – *het zijn allemaal terroristen!* Toen deze na een jaar bezoek zelf *te menselijk* werd, mocht deze dominee vanwege het strenge regime Rolihlahla Mandela niet meer bezoeken.

In het eerste KAP-kamp in Zuid-Afrika hebben de jongeren de beide gevangenis en Robben-

eiland en Victor Verster te Paarl), een onvergetelijke ervaring.

Ondanks het feit dat de blanken (juist ook de blanke Gereformeerde kerken) de Apartheid in praktijk brachten, ondersteunden en ervan profiteerden – een misdaad tegen de menselijkheid, die Mandela en de rest van de bevolking van Zuid-Afrika uitsloot door onrecht en verdrukking – bewaarde Mandela alle morele waardigheid om zich niet persoonlijk te wreken. Bij zijn vrijlating in 1990 riep hij de mensen op: *We call on our white compatriots to join us in the shaping of a new SA. The freedom movement is the political home for you too.*

Verenigen

Toen de apartheidswetten eindelijk waren afgeschaft, betekende dat voor de gedwongen, gescheiden kerken (de zwarte en de kleurlingenkerk van de Gereformeerde kerkfamilie) een nieuwe stap: ze verenigden zich in 1994 in URCSA (zonder de blanke kerk). Die vereniging werd 13 dagen voor de eerste vrije verkiezing in Zuid-Afrika gevierd, in aanwezigheid van Nelson Rolihlahla Mandela op hun eerste synode. Een prachtig moment! Op die synode is ook de Belhar-belijdenis, die wij vanuit de VPKB delen met hen, als nieuwe belijdenis voor hun kerk aangenomen. Tot op de dag van vandaag heeft de blanke kerk in Zuid-Afrika dit nog steeds niet gedaan. Dat was wat deze nieuwe president wou: verenigen over kunstmatige barrières en grenzen heen. In dit jaar 2013 heeft URCSA-news (jaargang 8, nr.1) er nog extra aandacht aan besteed met een foto en lachende gezichten: het 19-jarig bestaan van URCSA.

Het African National Congress (ANC, bevrijdingsbeweging) is 48 jaar gewelddoos geweest. Het is ná het bloedbad in Sharpeville en op vele andere plaatsen in 1960, toen honderden mensen zijn doodgeschoten door de Apartheidsregering bij het gewelddoos protesteren tegen de Pasjeswet, dat het ANC beslist heeft om inciden-

teel geweld te gaan gebruiken. Het Kairos-rapport van Zuid-Afrika (1985) heeft het geweld van de regering toen vergeleken met het geweld van een verkrachter en de vraag gesteld: *zult u het geweld van de vrouw, die zich verdedigt tegen die verkrachter hetzelfde soort geweld noemen als dat van de verkrachter en de apartheids-regering?* De troublemaker Mandela stond volledig achter deze beslissing. Hij heeft dat standpunt gehandhaafd tot een jaar na zijn vrijlating.

Long Walk to Freedom

Mandela heeft altijd geijverd om de gevolgen van de Apartheid volledig weg te wissen. De kloof tussen rijk en arm was de grootste van gans de wereld. URCSA pleit daarom nu ook weer dat *economic liberation of the victims of apartheid* heel bijzonder onze aandacht behoudt. Er is niet alleen raciale apartheid, maar ook economische apartheid, die mensen enorm uit elkaar drijft. Laat de politici niet hun eigen belang nalopen, maar een moreel geweten hebben dat het belang van het volk van Zuid-Afrika dient. Hiermee wordt een indirecte verwijzing gemaakt naar het Freedom Charter van het ANC dat Mandela zo lief was.

Het partnerschap van de VPKB met URCSA is een zeer bescheiden maar betekenisvolle bijdrage aan hun pleidooi en inzet voor een verenigd land en kerk.

In zijn autobiografie, *Long Walk to Freedom*, schrijft Madiba dat zijn *long walk* nog niet beëindigd is. Er is nog veel te doen en ik zal mij daarvoor inzetten.

Nu, zegt het moderamen van URCSA erbij, is zijn laatste weg op aarde geëindigd. Hij is waarlijk vrij. Hij mag in vrede rusten van zijn harde en bewogen werk, waarmee hij zich totaal inzette voor zijn volk.

Ga Madiba, ga in vrede. We danken de Almachtige God voor zijn voorbeeld dat hij gegeven heeft voor verzoening en voor zijn welbepaalde strijd voor vrijheid. We zullen hem missen.

Namens de Commissie Kerk & Wereld van de VPKB,
Ds. Marc LOOS.

Viva Madiba

Ds. Werner LATEGAN, zelf Zuid-Afrikaan en predikant te Aalst, heeft eveneens een artikel geschreven over Nelson Mandela, getiteld 'Viva Madiba'

De redactie beveelt u dit artikel van harte aan en verwijst hiervoor graag naar de website van onze Kerk: www.vpkb.be

Studiefonds "Ik help een kind"

Geslaagd!

Dankzij dit studiefonds kunnen de armste jongeren van onze partnerkerk in Rwanda hun diploma secundair onderwijs halen. Daardoor zijn er voor hen meer kansen op werk of een vervolgstudie. In Rwanda zijn de nationale examens in december. André Hamenyimana (zie foto), behaalde zijn diploma in januari 2014. Met dank aan het Studiefonds!

We zijn blij om te kunnen melden dat in 2013 ons streefbedrag van 38.000 € weer is gehaald! Op 31 december was er een bedrag van ruim 41.000 € gestort! Dit mooie resultaat is er dankzij een kleine honderd donateurs: individuen en gemeenten. Binnenkort hopen we van Protestantse Solidariteit de definitieve cijfers te ontvangen. Maar alle gevers/geefsters, waaronder ook vele uit onze gemeente: heel hartelijk bedankt.

Op 1 januari 2014 stond de teller weer op nul. Inmiddels zijn er al weer bijdragen gestort. Ons streefbedrag voor 2014 houden we op 38.000 €. Misschien mogen we dit jaar ook rekenen op mensen die nog niet eerder een bijdrage gaven? Elke gift, groot of klein, is van harte welkom voor dit mooie kleinschalige en duurzame onderwijsproject.

Uw bijdrage kunt u storten op onderstaande rekening van Protestantse Solidariteit. Dit is een aparte rekening speciaal voor dit project.

Brogniezstraat 46, 1070 Brussel
o.v.v. *Ik help een kind*
(Fiscaal attest vanaf 40 Euro per jaar)
Nr. IBAN: BE 15 1259 3020 4530
Code BIC: CPHBBE75
Meer info? greetheslinga@skynet.be

De dienst van de Kerk aan het Joodse volk

Kortgeleden heeft onze kerk de Palestijnse Christenen een antwoord gezonden op het Kairos-Palestina-Document. Daarin be-
tuigt ze haar mede-
leven met de moei-

lijke situatie die door de Israëlische bezetting van hun land tussen beide volkeren is gegroeid en verklaart ze zich solidair met hen in de pogingen om tot een oplossing van het conflict te komen.

Het Joodse volk

Wij hebben echter niet alleen een relatie met onze geloofsgenoten, maar ook met het Joodse volk. Dat lezen we in Rom. 15:8 waar de apostel zegt (parafraserend): *“Christus is een dienaar van de Joden geworden om hun te tonen dat God trouw is en om de beloften aan de aartsvaders te vervullen, maar ook om de volkeren in staat te stellen God te loven om zijn barmhartigheid”*. Christus kwam voor de *verloren schapen van het huis van Israël*, zo beaamt het Evangelie. Zijn dienst in woord en daad bevestigden Zijn beloften, aan de aartsvaders een volk en een land te geven (Gen. 12:1-3,7). Vandaag kunnen wij vaststellen dat deze dienst effectief is doorgegaan: het volk Israël is nog altijd onder ons als het Joodse volk. Meer nog, de kerk uit de volkeren looft God al eeuwen om Zijn trouw en barmhartigheid.

Wanneer wij dus over relaties spreken, dan getuigen Israël en de kerk ervan dat Góð reeds lang geleden ons met elkaar heeft verbonden door Abraham te roepen op weg te gaan en de Eeuwige op deze weg te volgen en te vertrouwen. En dat God trouw blijft aan Zijn belofte. Daarom kunnen ook wij relaties aangaan, onderhouden en opnieuw beginnen, juist met hen die alleen zijn komen te staan.

In de loop der tijden ging het volk Israël telkens bijna onder. Ook de hoop van de apostel elkaar te aanvaarden - Joden en heidenen - in één gezamenlijke gemeenschap moest plaats maken voor eeuwenlange vervreemding en verachting.

Vervreemding

Het is eigenlijk een wonder dat in de afgelopen decennia Joden en christenen met elkaar in gesprek zijn gegaan, en van elkaar willen leren. De uitspraak van de Joodse

president van de Internationale Raad voor Joden en Christenen, Dr. Deborah Weissman, in haar Kerstbrief (!) *dat zij het vreemd vindt wanneer Joden spreken over beroemde Joodse geleerden, maar de meest beroemde en belangrijkste Jood, die ooit leefde, Jezus van Nazareth, vergeten te noemen (...)* spreekt boekdelen!

Helaas worden deze hoopvolle ontwikkelingen bedreigd, zowel in Israël als de kerken. Het conflict tussen Israël en Palestina vormt een belangrijke oorzaak voor het gevaar van een nieuwe vervreemding tussen Joden en Christenen, maar dat niet alleen. Een onderzoek van de EU toont dat het antisemitisme in Europa schrikbarend gegroeid is.

Wat kunnen wij doen

Hoe kunnen wij vandaag onze Heer navolgen in Zijn dienst aan Israël ?

- Niet kritiekloos alles laten passeren wat in de media gezegd wordt;
- persoonlijke contacten aangaan met Palestijnen en Palestijnse gemeenten;
- opstaan tegen antisemitisme en belangstelling hebben voor Joodse manifestaties en culturele acties;
- luisteren naar en begrip tonen voor de zorgen van Joden in het licht van hun moeizame geschiedenis in Europa;
- deelnemen aan een dialooggroep of een leerhuis over Jodendom;
- groeperingen in Israël en Palestina die op vreedzame wijze wederzijds begrip zoeken daadwerkelijk steunen.

Hoe begrijpelijk ook, ik denk niet dat het in de Geest van onze Heer Jezus is, de woede over wantoestanden te vertalen in acties als boycot, desinvestment en sancties. In het algemeen zal een kerk die belijdt de zachtmoedige en kruisdragende Jezus te volgen hierdoor zijn geloofwaardigheid verliezen.

Het aanknopen van relaties is weliswaar minder gemakkelijk dan geld storten, maar wel echter en uiteindelijk bevredigender. Maak contact met uw Joodse buurman en schrijf een brief aan een Palestijnse vader, moeder of zoon.

namens de werkgroep Jodendom-Christendom,
ds. Peter JANSSEN.

Het volledige artikel kunt u opvragen op volgend adres: pejanssen@skynet.be

Fairsterk je kerk
Verkiezing van Fairtrade kerk

Verkiezing van Fair trade kerk

Eind 2004 lanceerden Max Havelaar, Oxfam Wereldwinkels en Vredeseikanden de campagne *FairTradeGemeente*. Later sloot de organisatie 11.11.11 zich erbij aan. Alle organisaties geloven heel sterk in een campagne die zorgt voor gedragsveranderingen bij heel wat verschillende actoren. De campagne breidde zich in andere landen, maar ook in België uit met deelcampagnes zoals *Deze school meent het*, *Fair Trade Provincie* en *FairtradeGemeente*. Sinds 2012 is er ook *Deze kerk meent het* van Ecokerk. Dit jaar is er voor de tweede keer een verkiezing van *Fair Trade Kerk*. In de vorige Kerkmozaiek werd deze verkiezing al aangekondigd (blz. 15).

Doet uw gemeente mee?

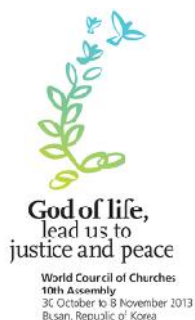
Alle kerk-en geloofsgemeenschappen in Vlaanderen worden door Ecokerk uitgenodigd om mee te doen met deze verkiezing! Begin januari ontvangen ook alle protestantse gemeenten in Vlaanderen een vragenlijst en dossiertje via unipobel@skynet.be

Doet uw gemeente mee met deze verkiezing? Het zou mooi zijn als een protestantse kerk binnen de prijzen zou vallen. Dit is ook oecumene in praktijk. Maar ook als u niet met deze verkiezing meedoet is dit misschien een goede aanleiding om aandacht te besteden aan het gebruik van Fair trade producten en het gesprek over ecologisch kerk zijn aan te gaan.

- De verkiezingscampagne loopt van 15 januari tot 15 februari 2014.
- Als uw gemeente de vragenlijst opstuurt voor 15 februari maakt u kans op een prijs.
- Deze Fair trade verkiezing wordt afgerond met prijsuitreiking!
- Er worden drie prijzen uitgereikt.
- De prijsuitreiking vindt plaats op zaterdag 22 februari 2014 in de St. Anna kerk, Linkeroever, Antwerpen. Aanvang om 14:30

Deze campagne is één van de manieren, waarop Ecokerk wil laten zien, dat kerken ook hun verantwoordelijkheid oppakken voor duurzame ontwikkeling. De VPKB is in Ecokerk afgevaardigd via de werkgroep Kerk in de Samenleving (KidS).

Meer informatie: www.fairtradegemeenten.be en www.ecokerk.be
Contactpersoon VPKB - Greet Heslinga: greetheslinga@skynet.be

Seksualiteit verdeelt oecumene

In de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw was het vooral de strijd tegen de apartheid die de lidkerken van de Wereldraad van Kerken verdeelde. Sommige kerken stapten zelfs uit de Wereldraad omdat die steun verleende aan bevrijdingsbewegingen zoals het ANC van Nelson Mandela. Hiermee zou, volgens de critici, de Wereldraad geweld goedkeuren.

Waar in het verleden onderwerpen betreffende *macro-ethiek* een slijtzwam waren in de oecumene, zijn het vandaag de dag vooral zaken betreffende de *micro-ethiek* die de gemoederen bezig houden. Het gaat hierbij vooral om de vraag hoe kerken omgaan met seksuele minderheden. Het debat hierover woedt zowel binnen als tussen kerken. Bijgevolg wordt ook in de Wereldraad van Kerken over deze vragen gesproken. De Wereldraad ziet zijn rol daarbij vooral als een forum waar groepen met verschillende meningen met elkaar in gesprek kunnen komen.

Heet hangijzer

Zo'n forum is hard nodig, vooral waar het gaat om de positie van de kerken ten aanzien van homoseksualiteit. Dit is binnen de Wereldraad al jaren een heet hangijzer. Sommige kerken in Afrika hebben de contacten verbroken met Westerse donoren, die seksuele minderheden in hun landen ondersteunen. Het besluit van de Episcopal Church in de Verenigde Staten om een openlijk homoseksuele priester tot bisschop te wijden, bracht de Russisch Orthodoxe Kerk (ROK) ertoe, de samenwerking met die kerk op te schorten. Het Russisch Patriarchaat verbrak ook alle banden met de Lutherse Kerk van Zweden toen die besloot, dat huwelijken tussen gelijkgeslachtigde koppels gezegend kunnen worden. Tijdens de Assemblee uitte Metropoliet Hilarion, hoofd Externe Betrekkingen van de ROK, harde kritiek op de kerken die deze *schandelijke praktijk* toestaan. De interkerkelijke gemeenschap staat op springen. Als andere kerken in het Westen het voorbeeld van de Kerk van Zweden en de Episcopal Church volgen, kan dit, volgens Hilarion, ertoe leiden dat het oecumenische schip zal zinken.

Ander geluid

Een heel ander geluid klonk tijdens de slotdienst van de Assemblee toen ds. Michael Lampsley uit Zuid-Afrika in zijn preek verontschuldiging vroeg voor de wijze waarop kerken, in de loop der eeuwen, mensen die behoren tot seksuele minderheden, hebben behandeld. Hoe kunnen

kerken zich laten verscheuren door dit soort vragen terwijl de wereld om ons heen in brand staat en dagelijks duizenden mensen van de honger omkomen?

Hoe kunnen kerken zich laten verscheuren door dit soort vragen terwijl de wereld om ons heen in brand staat en dagelijks duizenden mensen van de honger omkomen?

Een ander geluid klonk ook tijdens een bijeenkomst welke in Busan door Nederlandse interkerkelijke ontwikkelingsorganisatie ICCO was belegd over seksuele minderheden. De bijeenkomst werd geopend door mgr. Joris Vercammen, de uit België afkomstige Aartsbisschop van de Oud Katholieke Kerk. Mgr. Vercammen las voor uit 1 Johannes 4 over de God van de liefde. Hiermee werd ook gelijk de toon gezet voor een bijeenkomst waar niet over anderen werd gesproken en geoordeeld maar waar vertegenwoordigers van seksuele minderheden zelf aan het woord werden gelaten. Mensen uit Oost-Europa en Afrika vertelden over de bijzonder moeilijke omstandigheden waaronder homoseksuelen in die gebiedsdelen leven. In Rusland worden ze weggezet als *buitenlandse agenten* die betrokken zijn bij *homoseksuele propaganda*. Anti-homogeweld is geen uitzondering en in Afrika zijn mensen zelfs vermoord om hun seksuele geaardheid. Bijzonder aangrijpend was het relaas van een zeer verlegen Koreaanse transseksuele vrouw, die zich na een jaren durend proces van operaties eindelijk thuis voelde in haar lichaam. Vanwege haar geaardheid was ze uit haar kerk gezet. Na jaren had ze nu een andere kerk gevonden, die haar aanvaardt zoals zij is en haar op het hart drukt dat God ook van haar houdt.

Ook zo'n gesprek was mogelijk in Busan. Een veilige ruimte scheppen waar respectvol naar elkaar wordt geluisterd en waar niet alleen maar over, maar met de betrokkenen zelf wordt gesproken. Dat is de oecumene op haar best.

Rob VAN DRIMMELEN,
Werkgroep Kerk in de Samenleving.

‘Ik hoop dat ik geloof, want ik heb het visioen lief van het Koninkrijk en van de liefde.’

Huub Oosterhuis

Het levensverhaal van een worsteling

In Zonhoven ging op 23 november 2013 een samenzang-avond door ter gelegenheid van de 80ste verjaardag van de Nederlandse oud-priester-dichter Huub Oosterhuis, in aanwezigheid van de jubilaris zelf. Deze avond werd georganiseerd door de Protestantse Kerk in Hasselt, de Basisgroep 't Veer uit Genk en de RKK in Zonhoven, m.m.v. een voor deze gelegenheid samengesteld 40-koppig *ad hoc* Oosterhuiskoor, van mensen uit verschillende kerken en koren o.l.v. dirigent Geert Hendrix van de Kantorij de Brug uit Lier. Stefan Meylaers uit Zonhoven bespeelde de vleugel. Egbert Kuijk, oecumenisch organist in Zonhoven & Hasselt begeleidde ons op het orgel. *Die ons voor het licht gemaakt hebt, dat wij leven.* Met dat lied startte de samenzang. Een refrein om te herhalen, een vraag om steeds weer uit te spreken: *Wees hier aanwezig in uw naam Ik zal er zijn.* Vêrder ging het, met andere liederen rond het thema licht.

Verlamd als tiener

Na het zanggedeelte sprak Huub over de titel van zijn nieuwe boek *Vriend voor het leven*, een aanduiding voor wie de God van de Bijbel voor hem is. Daarna begon hij zijn levensverhaal, zijn worsteling met die God. Op zijn 14de raakte hij verlamd aan beide benen. Na diverse behandelingen trok de verlamming weg. Hij kreeg het leven terug. Twee maanden later hoorde hij in de kerk het verhaal van de opwekking van de jongeling van Naïm (Lucas 7:11-17) en vroeg zich af: *Moet ik iets terugdoen?*

Kinderwens opgeven

Toen hij achttien was, worstelde hij met de God die op de berg Moria aan Abraham vroeg om zijn zoon Isaak te offeren. Huub voelde zich door die God aangesproken om ook iets te offeren: zijn verlangen om kinderen te krijgen.

Een oeroud godsbeeld loslaten

Een nieuwe worsteling met de God van de Moria toen, tijdens zijn priesteropleiding, de generaal van de Jezuïeten kandidaten vroeg voor het missiewerk in Japan. Deze keer wou de Moria-God van hem een toekomst zonder taal. Tegelijkertijd ontdekte hij de belijdenis van Augustinus: *Veel te laat heb ik U lief gekregen.* God kwam hem tegemoet als een vriend, een grote liefde, die schoonheid is en harmonie, stem en licht, vuur en vrede. Toen hij op een dag het kerkhof van de noviciaatstuin schoffelde, richtte hij zich op, zag de hoge blauwe lucht en dacht: *Hij is bedacht, Hij bestaat niet. Nu weet ik dat ik (toen) de last van een oeroud overal ter wereld voorkomend godsbeeld had afgeschud.*

God als vriendelijk en veilig licht

In november 1959 werd hem gevraagd om nieuwe teksten te schrijven voor een lof. Toen kwam bij hem het beeld van God als vriendelijk en veilig licht. Geleidelijk ontdekte hij het profetische woord van de engel Gabriël *niets is bij God onmogelijk, geen woord* en het profetische van het Magnificat. Maar hij bleef wel worstelen met de woorden van Multatuli, in zijn *Gebed van een Onwetende*: *‘O God, er is geen God’.*

Hij beëindigde zijn verhaal met een gebed:

*Gij die geroepen hebt ‘licht’
en het licht werd geboren
en het was goed,
en het werd avond en morgen
tot op vandaag.
Gij die geroepen hebt ‘o mens’
en wij werden geboren,
Gij die mijn leven
zo geleid hebt tot hiertoe
dat ik nog leef.*

De liederen en de woorden van Huub blijven naklinken. Hij heeft velen doen nadenken over ons beeld van God. Het is een gezonde worsteling: Hij kan ons maken tot bevrijde en blij christenen.

Priester Rik Renckens, Zonhoven & ds. Lianne de Oude, Hasselt

seeds of love and freedom

KAP jongerenkamp in Duitsland

A M E R A D E N L U I een werk- en uitwisselingskamp voor jongeren uit Rwanda, Duitsland, Zuid-Afrika en België

zomer 2014

Klooster Möllenbeck

- Data:** 25 juli tot 15 augustus 2014
 Verblijf in Klooster Möllenbeck van 25 juli tot 1 augustus
 Verblijf in Klooster Frenswegen van 1 tot 15 augustus
- Leeftijd:** 18 tot 25 jaar
- Prijs:** 450 euro + 200 euro sponsoring erbovenop (van je familie, vrienden, kerk) om de Afrikaanse deelnemers te helpen deelnemen aan het kamp
- Programma:** ontmoeting en uitwisseling; werken in projecten; bezinning over het thema; KAP-presentatie in kerkdiensten; sightseeing; sport en spel
- Thema:** Seeds of love and freedom (samen nadenken over voeding, fair trade, land grabbing... over hoe we omgaan met de aarde, die we gekregen hebben en over geloof - de zaakjes in elk van ons).

Info en inschrijvingen - Marian Knetemann: marian.knetemann@hommers.be

Voorjaarsbrochure van Motief vzw

De stevig gevulde voorjaarsbrochure van vzw Motief is weer uit. Onder de titel *neutraliteit ontmaskerd*, biedt zij weer vele uitdagende vormingsprogramma's en leerhuizen aan. Ook de actuele vraagstukken, die om debat vragen, ontbreken niet.

Motief is een vormingsinstelling met historisch wortels in het vormingswerk van de VPKB. Zij is gespecialiseerd in het thema levensbeschouwing en samenleving en is erkend door het Ministerie van Cultuur.

Uit de inleiding: Wij bieden geen 'cursussen'. En nog minder leerstof. Wat je wèl bij kan vinden, is open ruimte, en vooral warme groepen mensen die ook zoeken rond actuele dilemma's, levensvragen en impasses waar u in uw vereniging of op uw werk op botst.

Voor meer informatie: www.motief.org

Samenkomst alle Kompaskampeleiders

14 mei 2014

De Kompaskampen, opgericht in 1960, bestaan 54 jaar. Dat is een halve eeuw kamperen in Bévercé, Amougies, Mirwart, Rödgen, Gembes. Een aantal oud-leiders van de kampen wil proberen om in mei 2014 zoveel mogelijk leiders, na 54 jaar kamperen, bij elkaar te krijgen.

Er wordt een ontmoetingsdag gehouden op zaterdag 14 mei (van 14:00 tot 22:00) in De Hoge Rielen in Rillaar (bij Kasterlee). Het wordt een dag met vlaghijsen, spel, speurtocht, aperitief, eten, kampvuur... en veel praten, oude foto's bekijken en herinneringen ophalen natuurlijk. Voor wie een dag vroeger wil komen of een dag langer wil blijven, is er slaapgelegenheden ter plaatse.

Helaas zijn niet alle namen van de leiders bekend. Zij kwamen uit heel Vlaanderen en ook wel uit Nederland. Bent u oud-leider of kent u oud-leiders en wilt u aan de bijeenkomst deelnemen, neem dan contact op met:

Mevrouw Annemarie HAVERKORN
Lindendreef 14 - 1780 Wemmel
Tel. 02/460.42.86
E-mail: dekleinebrink@skynet.be

DE ANDERE VERBEELD VERBEELD GEVAAR

Voorbeelden van kunstwerken die aan bod zouden kunnen komen in deze tentoonstelling, vindt u op:
www.deandereverbeeld.wordpress.com

Data en plaatsen:

- 14 februari 2014 – 18 maart 2014:
Begijnhofkerk (Brussel)
- 21 maart 2014 – 20 april 2014: Sint-Michielskerk
(Kortrijk)
- 24 april 2014 – 22 mei 2014:
Sint-Theodarduskerk (Beringen-Mijn)
- 26 mei 2014 – 30 juni 2014: Christuskoningkerk
(Genk)
- September 2014: KADOC-kapel (Leuven)
- Oktober 2014: Sint-Xaveriuskerk (Borgerhout)
- November 2014: Onze-Lieve-Vrouwekerk
(Aarschot)
- Januari 2015: PZ Alexianen (Grimbergen)
- Februari 2015: Begijnhofkerk (Turnhout)

Kerkwerk Multicultureel Samenleven vzw
Huidevettersstraat 165 - 1000 Brussel
02/502.11.28
www.kms.be
www.deandereverbeeld.wordpress.com
Karen Wyckmans
karen@kms.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever

ds. Steven FUIITE

Redactieteam

Bea Baetens
Annet Sinnema-Buurman
ds. Ernst Veen
dr. Dick Wursten

Redactieadres:

Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
tel.: +32-(0)2-511 44 71
fax.: +32-(0)2-510 61 74
E-mail: kerkmozaiek@vpkb.be

Website :

<http://www.vpkb.be>

Prijzen Kerkmozaïek

- Individueel abonnement: 20,00 euro
- Groepsabonnement: 15 euro (vanaf minimum 5 exemplaren naar éénzelfde adres)
- Steunabonnement: 25,00 euro

Vorige nummers Kerkmozaïek

<http://www.hipgo.be/kerkmozaiek/>

Storten

kan op onderstaand nieuwe rekeningnummer van de Verenigde Protestantse Kerk in België
Brogniezstraat 44 - 1070 Brussel
ING BE06 3100 0835 5022

De redactie behoudt zich het recht voor om bepaalde artikelen niet te publiceren, indien nodig in te korten en/of redactioneel te bewerken. Zij is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de artikelen en slechts ten dele voor de stijl.

Organisaties en tijdschriften, niet behorend tot de VPKB, die artikelen uit het maandblad Kerkmozaïek geheel of gedeeltelijk wensen over te nemen of te bewerken, dienen dit schriftelijk aan te vragen op het redactieadres.

Wat betreft de richtprijs voor advertenties kunt u zich wenden tot de redactie. Zij behoudt zich het recht voor om deze al dan niet te plaatsen.

Sluitingsdatum volgende Kerkmozaïek:

3 februari 2014.

Op het vinkentouw...

Een reactie

Toen de Synodale Raad mij vroeg, propagandist te worden voor het nieuwe liedboek, ben ik daar gretig op ingegaan, want het zingen in de kerk ligt mij na aan het hart. Vanuit die hoedanigheid wil ik reageren op het artikel dat collega Wursten schreef in de vorige Kerkmozaïek. En ik zeg er tot uw schrik meteen maar bij: op hoofdlijnen ben ik het met hem eens.

Ik vind het nieuwe liedboek niet alleen maar goed of alleen maar slecht, ik vind sommige dingen prachtig en sommige liederen minder geslaagd. Juist door de verschijning van dit nieuwe boek werd ik gewaar welke grootse kwaliteitsdichters bij het oude liedboek betrokken waren: Jan Wit, Willen Barnard, Martinus Nijhof. Toch, vanuit de praktijk van de wekelijkse vieringen kreeg ook ik behoefte aan meer. Ik ben dus blij met de uitbreiding, ook al is het *meer* niet altijd mijn smaak.

Criteria

Hoe komt het dat een bepaald lied je pakt, een ander niet? Harde criteria zijn moeilijk vast te stellen. Het heeft met kwaliteit te maken, maar wat bepaalt die kwaliteit. Niet alleen esthetische overwegingen. Ik moet denken aan de manier waarop T.S. Eliot op zoek is naar criteria voor goede literatuur. Wat bepaalt haar schoonheid. Er zijn geen harde eenduidige kwaliteitseisen te formuleren: toch zeggen wij niet puur op emotionele gronden wat goed of niet. Er zijn criteria, maar niet louter rationeel te bepalen: in de praktijk, in het leven zelf wordt haar houdbaarheid en kwaliteit beslist.

Neem psalm 23. Door de gemeente liefst gezongen in de berijming van Ten Kate en op de melodie van Bastiaan: *de Heer is mijn Herder. 'k Heb al wat mij lust...* Poëtisch zou je de tweede regel gerijmel kunnen noemen, als je het zet naast de krachtige zinnen van Martinus Nijhof: *Ik wil van God als van mijn herder spreken*. Onder zijn hoede zal mij niets ontbreken. En wat een wonderschone melodie geeft het Geneefs psalter deze psalm mee. Toch maak ik het maar zelden mee dat Ps. 23 op de Geneefse wijze met overgave gezongen wordt. Het vereist een zangvaardigheid en muzikale kundigheid, die niet overal aanwezig is. Wat is hier goed en wat ontbreekt? Ik zou

het niet kunnen zeggen. Het nieuwe liedboek geeft nog een versie van psalm 23, *vrolijk schaap* genaamd. Die toevoeging maakt meteen duidelijk dat we hier wat luchtig tegenaan moeten kijken en dat klopt: het is geen gewichtig kerklied, meer een luisterliedje, om mee te neuriën en hem of haar dan bij te vallen in de laatste regels: *... naar de overkant, naar het beloofde land, waar je drinken kon zo van de bron*. Tot mijn eigen verrassing ontdekte ik, hoe dat refrein mij de dagen daarna steeds weer te binnen schoot. Het lied had meer kwaliteit dan volgens mijn criteria zou kunnen: waarmee ik maar zeggen wil: wie bepaalt wat goed is of niet. Er is zoveel, wat daarin meesprekt.

Het is een voorbeeld: er zijn er meer. Met kerst stond een nieuw lied op het menu, razend populair in Zweden, lied 480: *ik wandel in gedachten in Gods geboortehuis*. Het feit dat het blijkbaar door velen vandaag graag gezongen wordt, maakt me voorzichtig, en *stille nacht* is ook niet alles, toch? Taizelieder en, vind ik, ook de liederen van John Bell uit de Iona-gemeente zijn muzikaal gezien niet altijd hoogstandjes, maar toen we op een conferentie lied 833 *Neem mij aan zoals ik ben, zuiver uit wie ik zal zijn...* zongen, bleek dat zo functioneel, dat ik voorzichtig word bij het stellen van criteria. Bij een lied van Bell komt de stoere maatschappijkritische gedrevenheid van de kloosterlingen op het Schotse eiland Iona, binnenwaaien, en bij Taizé zie ik de massa's jongeren, zittend op de grond, en dan zing ik snel een toontje lager over wat hoort en niet.

Blijven zingen

Mooi, zo'n kritische uitwisseling van meningen en gedachten en laten we vooral zeggen wat we denken. En veel blijven zingen, natuurlijk. Dit liedboek staat voor een onbevreesde aanpak van kerkzang. Het zijn geen zemelliedjes. Dit boek biedt ons gelegenheid te zingen, wat er breeduit in de kerk wereldwijd gezongen wordt.

ds. Hans NEELS,
PR-verantwoordelijke Nieuw Liedboek.

Stefan Paas en Rik Peels verdedigen het christelijk geloof

De logica van geloof

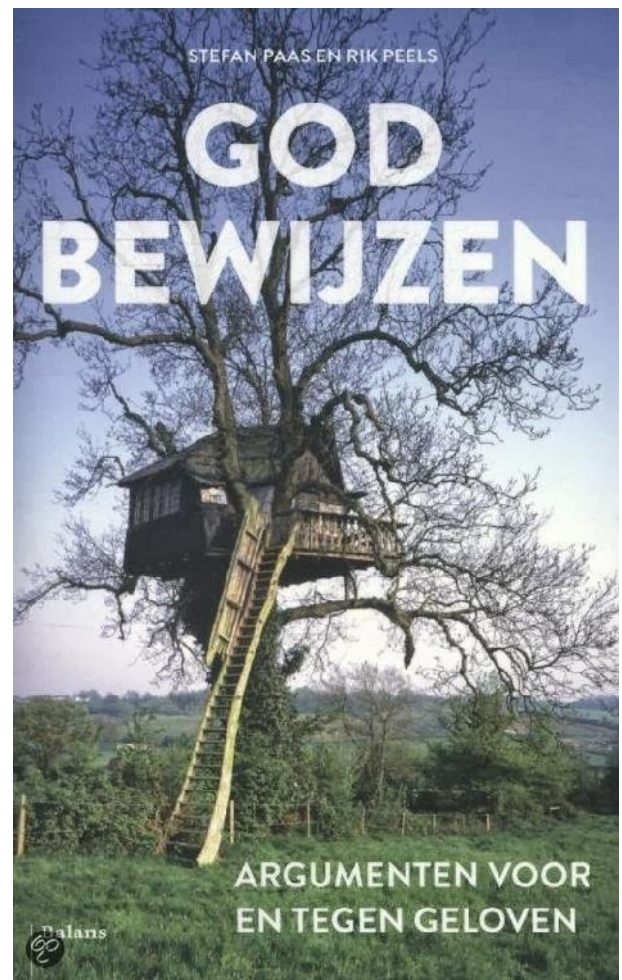
De laatste jaren zijn er heel wat boeken verschenen van militante atheïsten, die alles uit de kast halen om het christelijk geloof aan te vallen. Stefan Paas en Rik Peels (P&P) zijn twee christelijke intellectuelen die in de tegenaanval gaan. Zij betogen dat geloven goed is voor je geestelijk welzijn en dat er in de grond van de zaak geen goede argumenten zijn tegen geloof in God.

De hoofdlijn van het betoog van P&P is dat geloof natuurlijk is en goed voor ons psychische welzijn. Gelovigen hoeven hun geloof niet te verdedigen. Ze volgen hier de filosoof Alvin Plantinga, die stelt dat basale overtuigingen zoals waarnemingen, herinneringen, morele uitgangspunten (zoals bijv. martelen is verkeerd) en geloof niet beargumenteerd hoeven te worden. De bewijslast ligt bij de atheïsten.

In hoofdstuk 3 lopen de auteurs systematisch eerst alle argumenten *tegen* het geloof langs (o.a. de projectie-theorie komt aan bod). Het belangrijkste argument van niet-gelovigen lijkt te zijn dat God te weinig van zich laat merken om geloofwaardig te zijn (3.12). P&P stellen hier-
tegenover, dat God geen overduidelijke tekens geeft om te voorkomen dat mensen uit verkeerde motieven in Hem gaan geloven. Ook verduistert de zonde ons zicht op God en statistisch geloven de meeste mensen in de wereld juist wel in God. Verder werpen ze de vraag op: waarom zouden bewijzen voor God empirisch en logisch van aard moeten zijn? Erg overzichtelijk is het betoog hier niet.

In hoofdstuk 4 behandelen ze de bekende vraag of er wel een 'moraal mogelijk is zonder God'. P&P vermijden hier simplismen en stellen dat het zeker mogelijk is dat atheïsten een goede moraal ontwikkelen en er ook naar leven. Het probleem is echter dat ze geen rechtvaardiging (ultieme grond) voor hun moraal kunnen vinden. Daarna volgt een hoofdstuk waarin de auteurs alle argumenten op een rij zetten die pleiten *voor* het bestaan van God: *het kosmologisch en het ontologisch gods-bewijs*, het feit dat mensen een *bewustzijn* hebben en het *fine-tuning-argument* (een moderne variant van een godsbewijs uit de natuur). Wat betreft *wonderen en godservaringen* blijven P&P steken in filosofische algemeenheden: 'het is best mogelijk dat er af en toe een wonder gebeurt'. Sceptici blijven hier op hun honger zitten.

Mijn grootste probleem met dit boek is echter de manier waarop de schrijvers omgaan met *de vraag van het waarom*: hoe kan al het lijden in de wereld verzoend

worden met het geloof in Gods regeren over de wereld? P&P hebben er begrip voor als mensen niet kunnen geloven, maar zeggen herhaaldelijk: er zijn geen goede argumenten tegen het geloof in God. Hiermee creëren ze een enorme afstand tussen hen en gewone mensen – gelovigen en niet-gelovigen. Het lijkt mij namelijk dat de meeste gelovigen net als vele niet-gelovigen in de vraag naar het 'waarom' wel degelijk een groot struikelblok zien. De koele redeneertrant van P&P staat wel heel ver af van het spanningsvolle geloof dat we bijvoorbeeld in de Psalmen tegen komen. Het lijkt mij veel verstandiger om toe te geven dat bepaalde zaken moeilijk te begrijpen zijn als je gelovig bent. Er zijn dus redenen om te geloven maar er zijn ook redenen om niet te geloven. We zitten midden in de tegenstrijdigheden.

Naast kritiek wil ik toch ook mijn waardering uiten voor dit boek. Het is vlot geschreven en bevat een goed overzicht van argumenten voor en tegen geloven. De auteurs vinden het belangrijk om een verantwoording van geloof te formuleren in de moderne tijd. In die zin zijn ze voor mij geestverwanten.

Jart VOORTMAN,
leerkracht PEGO.

Een uitgebreidere recensie is te vinden op:
www.opengeloven.net onder 'recensies'

- * bij de prediking de bijbel als leidraad heeft en zich in de gemeente inzet voor oud en jong
- * ruimte ziet voor vernieuwing en variatie van de erediensten
- * liefde en zorg kan geven aan de leden van de kerk
- * actief gebruik maakt van de moderne media
- * actief meedenkt en meedoet aan het organiseren van activiteiten in de gemeente
- * contacten onderhoudt met kerken in de regio, met de burgerlijke overheden en de oecumene
- * graag samenwerkt met de kerkenraad
- * gevoel voor humor heeft

- * een kleine maar fijne gemeente waarin plaats is voor ieders eigen zijn
- * een enthousiaste kerkenraad en bestuursraad
- * betrekking vacant op 1 december 2013
- * loon volgens de weddeschalen
- * ruime gratis woning, gelegen naast de kerk, in het centrum van IEPER, stad met alle moderne voorzieningen, scholen, openbaar vervoer, cultuur, sport, ...

SECRETARIAAT KERKENRAAD
Nele LEMAIRE
Verenigde Protestantse Kerk in België
Beluikstraat 19
8900 Ieper
Email: vpkb.ieper1@gmail.com